

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 120 Lei, fél évre 60 Lei, egyes szám 5 Lei.

Szerkesztőség: Satu-Mare (Szalmár) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

A jobb jövő felé.

A gazdasági elégedetlenség, az új orientációk utáni vágyakozás termelte ki annak idején az államjogi tételt: si vis pacem, para bellum. Hogy aztán a közel-múltban a nemzetek, államok békéjét mint oldotta meg ez az ideológia: mutatja az Európa új térképével elégedetlenség, a kisebbségi jogalanyiség szükségyszerűleg feltörő világproblémája, az elzárkózás kiváltotta s megkérdelhetetlen logikával katastrofa felé vivő gazdasági válságok sorozatos láncolata.

Az egyház feladata a lelkek békéjének megteremtése. Csak ha béke él a lelkekben, lesz áldozatos a hívő, mikor is szinte ösztönyszerűleg, maga akaratlanul kész áldozatokra a békét megszerző és állandóan nyújtó egyházáért.

És amint államközi viszonylatban csödbe került a háboru eszközével megszerzett béke: a lelkek békéjének megteremtésére sem lehet hathatósan eredményes a nyers erőszak.

A kellően elő nem készített, s hitbelileg meg nem edzett hívőnek hiába szegzem ellen a dogmák hajthatatlan merevségét, a disciplinának bár szabatos és szükséges rendelkezéseit: nem jutok el lelkületének mélyéig, sőt ahelyett, hogy a békét vinném belé, meghasonlás, elfordulás és még nagyobb erkölcsi fertőbe sülyedés lehet a kétes eredmény.

Szomorú tapasztalatokra adnak alkalmat e tekintetben az egyházi bíróságaink előtt napjainkban felmerülő, a múltból nagyobbára ismeretlen kóros esetek.

Hogy itt tennünk kell: érezzük. Hogy ha továbbra is így megy, az elpusztulás fenyeget: sejtjük.

Az egyházfegyelem bevezetése, a belmisszió gyakorlati munkálása, s inkább ez utóbbinak kimélyítése nyújthatnak olyan lehetőségeket, melyen megtalálhatók a kiutat e nehéz problémából.

Csak hogy itt az elgondolás gyakorlatba átültetése leirhatatlan nehézségek elé állit.

A belmisszió terén munkálkodjék a lelkész. Igaz. Nemes hivatása. Igen ám, — de hogy csak egyet emlitsünk, a vasárnapi iskolák bevezetésénél mindjárt kitűnt, mikép a lelkész, egymagában még ennek ellátására is képtelen. Eltekintve u. i. attól, hogy — illesse tisztelet a kivételeket, — sok lelkészünk lényegében még nem is tudja, hogy mi is hát az, s egyszerűen ismétlő iskola modorban kezeli: egyedül nem is foglalkozhatik a fiatal gyermekek ez utoni előkészítésével, — segítőtársak nélkül legalább is eredményesen nem, mert akkor meg egyéb ágait hanyagolja el a cura pastoralisnak, s az E. T. I. tc. 143. §. által kötelelességként előírt, de meg hivatásából folyó teendőinek. A belmisszió ezen ága különben is a serdülő lelkek előkészítése. A lelkész azonban legtöbb gyülekezetben elő nem készít, sőt egyenesen eldurvult lelkületű hívőkkel áll szemben, s hogy mi az eredmény, szomorúan látjuk. Az a nagy türelem, az a krisztusi szelidség pedig, mire ilyen hívőkkel szemben szükség van, nem mindeniknek sajátja. Innen folyik a sok összeütközés a díjlevél körül, mely anyagi dissonántia szükségyszerűleg vonja maga után, hogy a hívő meg sem akarja hallani lelkészének tanításait, s nem pásztorát, de kitartott alkalmazottját látja a lelkészben, aki köszönje meg, hogy kenyeret ad neki.

Szomorú tünetek ezek, s nagy eltévelyedések a református eszménytől, melyen ha nem segítünk, már eddig sok helyt többé-kevésbé üres templomaink még üresebbek, a díjlevél viták hova-tovább még tangrinicusabbak lesznek.

Ha a vis pacem, para bellum elve csöddöt mondott az idők folyamán, élő valóság ma is az a másik: a történelem az élet mestere.

Gondoljunk vissza az ellenreformáció korára.

A nagy lendülettel megindult reformátori munka az ige közvetlen szavával hatott. Ezt a fegyvert ragadta meg az ellenreformáció is. Pázmány és jezsuitái nem maradtak a hitviták

terén, de a gyakorlati térre lépve, közvetlen szónoklatokkal hatottak a népre. Ennek maradványa a kath. egyházban ma is élő, s ujabban ismét fellendült missziók tartása.

Igen. Foglalkozunk hiveinkkel mi is a missziók mintájára.

Ha gyülekezeteinket időszakonként egy-egy idegen lelkész keresi fel, hirdeti köztük az igét, tart tanításokat: már csak az újdonság ingere is vonzani fog, s a durva lelkekben lassan-lassan talajra talál az áldozatos béke.

Nem a gyakorló lelkészekre gondolok itt. Bár mindenesetre eredmény érhető el ezek által is, s tekintve a nagy célt, igazán semmi nehézségét nem látnám annak, hogy miért ne tegyük kötelezővé, mikép az egyházmegyék lelkészei, előkészített plánum szerint, mondjuk havonta, más és más egyházközségben jelenjenek meg vendég igehirdetőként.

Átmenetnek mindenesetre ez is lehetne egy árhanum.

Az igazi, a radikális azonban az, ha a jezsuita misszió igehirdetés mintájára, mi is tudnánk alkalmazni lelkészeket, akik kizárólag csak ezzel foglalkoznának.

Alkalmat adna ez a lehetőség rutinizott szónokok képzésére, akik aztán a kerület egyházközségeit évenként többször is bejárva: új erőt, újult hitet terjesztve, hiveink lelki békéjét, s egyházunk, s intézményeihez áldozatos ragaszkodását hívhatnák szavukkal életre.

Átérezem a nehézségeket, melyek a felvetett gondolat gyakorlati kivitele elé tornyosulnak. Hiszen itt-ott már is fenyeget a lelkészhiány réme, hogy jusson akkor még parochián kívüli lelkészekre is!

Az egyházkerületi fenntartási-alap talán adna valamelyes lehetőséget néhány, ugyyszólva kerületi állás szervezésére. Azonkívül elkötelezendő lenne minden egyházmegye legalább egy-egy ilyen számfeletti lelkészi állás beállítására. Aztán meg ez a beszerzés épen most, az interconfessionalis törvény előtt, quasi közjogi jelentőséggel is bírna, s mint az egyházkerület és az egyházmegyék szerves alkatrészeinek, ha nem is teljes állami ellátás, de legalább a lelkészi államsegély kiigénylése lenne a princípium biztosítható. De indokoltá teszi a gondoskodást iskoláink hova-tovább reménytelen helyzete, s ha már ott elhalkul a tanítás szava, pótlásáról amugy is gondoskodnunk kell.

Csak a kezdet lenne nehéz, mert ha beváljuk: a hívők áldozatkészségére már lehetne apellálni majd a jövőben.

Oly nagy horderejű e kérdés, hogy afelett

már most, az egyházalkotmányunkban amugy is korszakalkotó ujitásokra hivatott zsinat összeülése előtt sem térhetünk napirendre, s gondolkozó hiveink bizonyára szívesen hoznak annak érdekében anyagi áldozatokat is, ha szükség leend reá!

Dr Nagy Sándor.

Belmisszió

Megújulás.

Pásztori látogatás.

II.

II. Önként adódik a kérdés: *hogyan végezzük a pásztori látogatást?*

Nem célom — és nem is lehet — részletes leírását adni annak, hogy miként végezzük a látogatást. Egyrészt azért, mert ahány ház, annyi féle a módszer, másrészt a józan gondolkodás rávehet bennünket a helyes utra. De mégis reámutatok egy pár tapasztalati igazságra. Talán némelyeket megmenthetek olyan hibáktól, amelyekbe én beleestem s amelyeket elkerülni a magam kárán tanultam meg.

1. Menjünk szerető lélekkel és nyitott szemmel. Meg kell éreztetni azokkal, akikhez megyünk, hogy a lekipásztor mint ember, mint barát és testvér tért be hozzájuk. Legyen a mi társaságunk olyan hiveinkre nézve, hogy a szerető, a megnyitott lelkek őszintén mondhassák: „Maradj velünk, mert immár beesteledik.” S járjunk nyitott szemmel. Nem veszítve el egyetlen pillantást, egyetlen kimondott szót, sőt elhallgatott gondolatot sem.

2. Legyen látogatásunk rendszeres. Sorba, senkit ki nem hagyva, keressünk fel mindenkit, esetleg előre tudatva, kihez mikor megyünk. Ezáltal megszűnik a tőlünk való félelem, mely minden beteget elfog, ha csak a betegeket látogatjuk meg. A szegény beteg, különösen mikor hozzátartozói az ő tudta nélkül hívják el bennünket, félholtra s ha már félholt, egészholtra ijed, mikor teljes papi díszben, komoran és hivatalosan lát belépni bennünket. „Végem van”, — gondolja — „már a pap is itt van.” S ahelyett, hogy megnyugvást és békességet vinnénk, félelmet és rémületet terjesztünk. Mig, ha rendszeresen végezzük a látogatást és a szegény beteg már előre tudja, hogy a szomszédban is voltunk, honnan a jöttünkre elnémult hangos gyermekzsivaj azt jelzi, hogy a családban mindenki makkegészséges és a beteg arcán örömteljes mosoly jelenik meg láttunkra. Feszélyezés és hátsó gondolat keltése nélkül kezdhethünk imádkozni.

3. Fontosnak tartom, hogy pásztori látogatás alkalmával semmilyen címen ne kérjen sem-

mit a pásztor. Sőt óvatosan kerüljön minden félreérthető szót, mely azt a látszatot mutatná, hogy érdekből tette a látogatást. Amikor látogatásaim megkezdtem, készen volt az ítélet: a papnak valami kell. Ne keserítsen el bennünket ez a vád, mert ha látják, hogy sehol sem kérünk semmit, lassan elcsöndesedik.

4. Föltétlenül kerüljük ki az evést és az ivást látogatásaink alkalmával. Ezzel csak annyit akarok mondani, hogy ügyesen adjuk tudtára hiveseknek, hogy nem az evés és ivás a célunk. Ezzel kétfős hasznunk lesz; egyrészt nem mondhatják: „jól tartottuk a papot,” másrészt senkinek nem leszünk lekötöztetettjei. Ezzel azonban nem azt mondom, hogy ridegen utasítsunk vissza mindent, ha megkínálnak. Volt egy hivem, aki soha nem köszönt volna többet és a templomnak még a táját is elkerülte volna, ha el nem fogadom azt a pohár bort, amelyet jó előre elkészített. De mégis feltétlenül meg kell értetnünk, hogy nem enni és inni mentünk hozzájuk. Lassan megszokják.

5. Természetesen lesznek, akik távol állanak a kínálgatástól, annyira, hogy ülőhellyel se kínálnak meg. Ezt is meg kell szokni. Egyik helyen holtra etetnének és itatnának a nagy vendégszeretet birtokában, közvetlen utána látni kell a tekintetéből és érezni kell a szavakon, hogy a legszivesebben vennék, ha el se mentünk volna. vagy már kívül lennének az ajtón. Nem szabad rossz képet vágni hozzá. Sőt mutatni sem kell, hogy észrevettük. Egy pár szót intézünk hozzájuk, anélkül, hogy bizalmukat mindenáron megakarnánk nyerni — s megismerjük a mi családjunkat. Ha közben barátunk határozottan kijelenti, hogy ő még egyházi adóját se fizeti, nem hogy a templomrenoválásra, vagy orgonára s harangra adakoznék, az se hozzon ki a sodrunkból. Annyit azonban megkérdezhetünk, hogy vajon gyermekét sem szándékozik református hitet vallónak és anyanyelvén beszélőnek felnevelni és látni? Ebből természetesen némi vita keletkezik, de egyelőre pár mondattal elégedjünk meg, őrizkedve attól, hogy első látogatásunk alkalmával összeszólalkozunk, ellenkező célt érven el, mint amit szándékoztunk. Csak jegyezzük meg jól és raktározzuk el a tapasztalatot, jöhet idő, talán némsokára, mikor gazdagon gyümölcsöztethetjük.

6. Bár a rendszeres látogatás kifejezésben is benne van ez a gondolat, mégis külön hadd hangsúlyozzam, hogy senkit ki nem hagyva sorban tegyük a látogatást. Ezzel ugyan nem kerülhetjük ki a gáncsolni akarók kifogásait, mert meghalljuk, hogy a másik utcabeli iparos barátunk felháborodva tárgyalja a sérelmet, mely becsületén esett: a pap előbb ment el ahhoz a részeges

favágóhoz, mint énhozzám, a tisztos iparoshoz“^{ed} De nyugodjunk bele, hogy mindenkinek úgysem tetszhetünk és mikor meglátogatjuk dühtől tájékozatlanunkfiát s — mintha mitsem hallottunk volna — kifejtjük, hogy személy válogatás nélkül meglátogatnak mindenkit, ő lesz az, aki legjobban helyesli, hogy nem teszünk különbséget ember és ember közt.

7. Első időben nem az aktív, hanem a passzív célt tartom fontosabbnak. Az igehirdetésre, vigasztalásra stb. ott van a szószék. Akik oda el nem jönnek, azoknak hiába fognak otthonukban prédikálni. Hanem az egyének és a családok megismerése gazdag aratást ígér. Ezért fő elvnek tartottam, hogy hadd beszéljenek ők, én majd hallgatom. S beszélnek is ők, csak győzzük hallgatni. Természetesen a beszélgetésnél az legyen célunk, hogy mélyítsük el a társalgást. Ostoba pletykák és kicsinyes emberszólások meghallgatására nincs idő. De egy jól beállított kérdéssel helyes kerékvágásba terelhetjük a nekivadult szerket és ahelyett, hogy szomszédokat, barátokat és ismerőseket gázolna el, minket visz előbb célunk felé.

8. Legnehezebb a helyzet mindig, ha méltó panaszt és keserűséget kell végighallgatni. S ilyenben van részünk bőven. Mennyi teher rakódik ránk, mennyi szenvedés lesz nyilvánvalóvá, hány titok tárul fel és mennyi köny omlik előttünk. Nem mondhatom, hogy boldog, akit nem sebez a mások fájdalma, hiszen annak taplóból van a szíve, de azt se mondhatom, hogy boldogságot szerez nyitott lélekkel és érző szível járni a nyomor és szenvedésben. Éppen ezért bizony szívesen lép ki az ember az ilyen hajlékból a szabad levegőre és sokkal szivesebben tölti az időt ott, ahol vidám arccal és ragyogó szemekkel fogadják. Begyűl az egész család és meleg tekintetek simogatják a boldog pástort. Megnyílnak az ajkak s a lelkek és megértjük, miért szeretett a Mester oly gyakran időzni a kis bethániai családnál. De vigyázzunk: Ott ne felejtjük magunkat sokáig, mert a szomszéd ablakból azt is figyelik, hogy „Kovácséknál egy negyedórával tovább volt a pap.” Gyakorlati tanúság: igyekezzünk lehetőleg egyforma időt tölteni mindenütt. Ez persze nem jelen szabályt.

9. Fr. Niebergall mondja: „Befolyást kell nyernünk az öregekre és fiatalokra, gazdagokra és szegényekre, nőkre és férfiakra... Ezt a befolyást azonban nem szabad valami nagy hatalommal, vagy csellel kieroszakolni... Ezt a befolyást csak személyiségünk csöndes, de kitartó erejével nyerhetjük meg.”* Valóban jaj nekünk,

* Fr. Niebergall: Mit und Trost.

ha célunkat tapintatlanul akarjuk megvalósítani. Teljes kudarcot vallunk. Aktiv célunk végrehajtásánál kigúnyolnak. „Nem elég, hogy a templomban predikál, még házról-házra jár már, mint a baptisták”, fogjuk hallani a szellemes megjegyzést. Ha passzív célunkat észre veszik, bezárul előttünk minden ajk és minden szív. Ne akarjunk hát egyszerre csodás eredményt, mert az csak kitartó és fáradságos munka után jön meg.

Néhány ellenvetésre hadd válaszoljak még.

Lehetetlent nem követel tőlünk senki. Nagy gyülekezetekben egyszerre kereszttől vinni a pásztori látogatást csakugyan lehetetlen. De évenként felosztva, bölcs tapintattal tudatva, hogy rendszeres látogatásról van szó, kereszttőlvihető. És minden meglátogatott család tiszta nyereség. Sokszorosan biztosabb, hogy igéje jó talajba hull, ha megfordultunk a családnál.

A másik ellenvetés — hogy t. i. megvádolnak bennünket, hogy érdekből járunk házról-házra — elesik, ha emlékezünk a fentebbiekre, amikor azt mondtam, hogy látogatásaink alkalmával semmit se kérjünk se az egyháznak, se az iskolának. De ha még emellett is vád ér, hogy biztosan szükségünk van valamire s azért tesszük a látogatást, viseljük a gyanúsítást nyugodt lelkiismerettel a többi vádak mellett, melyek akkor is érnek, ha sohase végzünk pásztori látogatást, viseljük azaz a megnyugtató tudattal, hogy jó akartunk, önzetlenül dolgoztunk és legjobb tudásunk szerint végeztük a munkát, mely reánk bízott, hogy elvégezzük azt.

Szaplonczay Bertalan.

(Folytatás és vége.)

Folyó évi október hó elején kerül forgalomba a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület 25/a—1925. számú határozatával kinyomatni elrendelt

KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI ÉNEKESKÖNYV

mely a költségek legkisebbé redukálása miatt a hangjegyek elhagyásával lesz nyomtatva. Ezen énekeskönyv nagyon csinos, izléses, tartós, egész vászon — nem papír — kötésben lesz előállítva.

A kis alaku, petit betűvel nyomtatott Énekeskönyv ára:
1—9 darabig netto Lei 60.—
10 darabon felül „ Lei 55.—

A ciceró betűvel nyomtatott és idősebb híveink által is könnyen olvasható nagy betűs Zsoltár szintén csinos, tartós egész vászon kötésben lesz előállítva. Ára:

1—9 darabig netto Lei 68.—
10 darabon felül „ Lei 62.—

Előjegyzéseket már is elfogad:

BÉRES KÁROLY könyvkereskedése,

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Énekeskönyveinek és Vallástani kézikönyveinek kiadója és főbizományosa

Oradea-Mare—Nagyvárad, Fő-utca 14.

Telefon: 6-22.

Egyházi hírek

Harangszózatás. A hiripi református egyház mult hó 16-án örömmünnepet ült. Isten dicsőségére öntetett nagyobb harangját e napon avatta fel szépen megrendezett és lefolyt ünnepély keretében. A gyülekezet fokozott lelki buzgósággal érezte át a nap jelentőségét és dacára a borús, esős időnek, a környékből is tíz lelkész és dicséretes számú vendégközönség jelent meg az ünnepségen. A régi és új harang hívogató szavára zsufolásig megtöltött templomban Papolczy Zoltán apai lelkész mondott költői szárnyalású felavató imát, míg az ünnepi beszédet Sárközi Lajos szatmárnémeti lelkész tartotta Róm 12, 1—2. alapján, szólván az Istennek tetsző, kedves áldozatról, amit a mai idők a felelősség teljes elkötelezésével követelnek tőlünk egyházi és faji életünk megtartása és virágoztatása érdekében. A szokásos gyülekezeti éneklés mellett az ombodi dalárda két szép számmal serepelt s úgy az énekkart, mint derék vezetőjüket Szőke József kántortanítót méltó elismerés illeti. A harang beszerzésének történetét Orosz Ernő helyi lelkész olvasta fel. A templomból kimaradt gyülekezetnek alkalmas helyiségben Siető Pál adorjáni lelkész hirdette az igét. Az iskolateremben tartott közebeden több lelkes dikció éltette az egyház buzgó lelképásztortát és az Isten ügyét szolgáló s az idők parancsát megérteni kész gyülekezetet. A délutáni istentiszteleten Kató István udvari lelkész mondott igen tartalmas és pompás prédikációt a harang jelentőségéről és arról a magas szöve szerepéről, amit ez a szent eszköz az utolsó bástyán, az egyház falai között ma betölt. Az ombodi dalárda ez alkalommal is két szép éneket adott elő. A délután további programját műkedvelői előadás töltötte ki, melyen a helybeli ifjúság derekas készültségéről tett bizonyosságot. Az ünnepséget erkölcsileg és anyagilag jól sikerült táncmulatság zárta be. A Hönig Frigyes cégtől szállított 268 kgos szép zengésű c hangu harang öntetési és felszerelési költsége mintegy 70 ezer Leibe került s az évek óta munkált célt első sorban az Amerikában élő hiripi atyafiak adománya, Papp Dezső helyi katolikus földbirtokos nemes gondolkodásra valló támogatása s a gyülekezet tagjainak hozzájárulása vitte örvendetes valóságba. Isten áldása legyen az egyházat áldozatossággal építő gyülekezeten s az égi kegyelem segítse azt mindig előre, nyereségről-nyereségre!

A váradvelencei parochiális-kör örömmünnepe. A váradvelencei hívek megható ünneplésben részesítették mult hó 2-án szeretett jó lelképásztorukat, a krisztusi szelidségű Kiss Károlyt, aki négy heti távollét után, híveinek örvendezése között fogott újból lelképásztori munkájához abban a gyülekezetben, amelyben immár 20 évet töltött el az Ur szolgálatában. Istentisztelet előtt Kiss Gyula algondnok vezetése alatt Kovács Gábor és Matkó Benjámín presbyterekből álló küldöttség kereste fel lakásán az ünnepeket és hívta meg az istentisztelet megtartására. Aztán a biblia-köri és vasárnapi iskolás lányok sora között az imaház előcsarnokába jutva, ott a gyülekezett névében: Barna Sámuel presbyter, az Énekkar ne-

vében: Fekete Sándor, a gyülekezet nőtagjai részéről: Molnár Győzőné a vasárnapi iskolások és bibliaköri leányok nevében üdvözölte s kívánt áldást közöttük való működésére. Mindezek arról győzhették meg az ünnepeltet, hogy Isten ígéjének hirdetéseiért s ama törekvéseiért becsülik meg hívei, hogy életét mindenkor a hirdetett eszmények szerint igazította. Az üdvözlésekre adott együttes válaszában kifejezést is adott ennek, igérvén, hogy beszédeinek és cselekedeteinek forrása és szabályozója mindenkor a Krisztus lesz, hogy minél jobban megközelítsük a célt: „Élek többé nem én, hanem a Krisztus él én bennem”. A templomba belépve, a gyülekezet és a velencei énekkar éneke után az ünnepelt lelkész I. Kor. 4. r. 1–2. v. alapján mély hitről és igazi evangéliumi lélekről tanuskodó ünnepi beszédet tartott Krisztus szolgáliról és a szolgák hivatásáról, hűségéről. Prédikáció és imádság után az olasz-énekkar s a gyülekezet énekelt. A hívek lelkészük 20 évi szolgálata emlékére palástot és főveget a nők pecsétgyűrűt s a bibliaköri leányok gyönyörű kosár virágot ajándékoztak szeretett lelkipásztoruknak. Az ünneplést a velencei énekkar estélye fejezte be, amelyen az énekkar három sikerült számmal működött közre. Bancsik János vezetése mellett, azonkívül ügyes szereplők két tréfás jelenetet adtak elő rendkívül ügyességgel. A szépen sikerült dalestély jövedelme nagy lépéssel vitte előbbre az énekkar által tervbe vett építési ügyét.

Lehetetlenné vált a református lelkész-nevelés. A kolozsvári ref. teológiai fakultás tanári kara aug. 25-án tartotta felvételi gyűlését az 1925/26. tanévre. Felvételre összesen 148 ifjú jelentkezett. Ebből csak 79-et tudott a theol. internátusba felvenni, 10-nek pedig a református kollégium engedett át helyet. A többi jelentkezőt, közöttük a Királyhágómellékről jelentkezett 18 ifjút, mellőzni volt kénytelen a tanári kar. Midőn így ifjaink a szabad ég alatt maradtak, az államvasutak üzletvezetősége elfoglalva tartja a teológia egész második emeletét. A református egyház sok verejtékkel, könnyel szerzett, épített saját tulajdonát képező házának más helyiségeiben pedig katonatisztek, ügynökök laknak. A királyhágómellékiek nem tudják megnyerni az engedélyt, hogy szervezkedésüket befejezzék és aztán egy papnevelő intézetet is létesíthessenek. Kolozsvárra menő ifjaink ott helyet nem kaphatnak; hiszen még az erdélyiek is kiszorultak tulajdon fészükéből. Lehetetlenné válik a református lelkésznevelés. A stockholmi konferencián az ortodox román egyház képviselője azt mondta: „Séhol egyetlen országban sincs olyan jól dolga a kisebbségeknek, mint Romániában.”

Felhívás és tájékoztató a nagyenyedi ref. tanító- és tanítónőképző-intézetről. 1925–26-ik iskolai évre. A romániai magyarságnak ez idő szerint csak Nagyenyeden van protestáns jellegű és nyilvános joggal felruházott tanítóképző- és tanítónőképző-intézete. A magyar kultúrának ezen intézményeit nagy áldozatok árán igyekezik az erdélyi ref. egyházkerület és a nagyenyedi Bethlen-kollégium fenntartani. A tanító- és tanítónőképző-intézet, amely eddig négy évfolyamu volt, az 1925–26-ik iskolai évtől

kezdve fokozatosan hétéosztályúvá alakítottuk át. A jövő iskolai évben a felső tagozat négy évfolyama: a IV., V., VI. és VII-ik osztály és az alsó tagozat I. osztálya fog működni. A következő iskolai években fokozatosan nyílik meg a II. és III-ik osztály is. Az első osztályba az elemi iskola negyedik osztályát végzett növendékek (fiúk és leányok); a IV-ik osztályba pedig a középiskola (polgári iskola, főgimnázium, liceum) harmadik vagy negyedik osztályát végzett növendékek vétetnek fel. A felvételre nézve a jelentkezés határideje: 1925. augusztus 15. A folyamodók születési anyakönyvi kivonatát, keresztlevelet és iskolai bizonyítványt csatoljanak kérsükhöz. A jelentkezők a szeptemberi beiratáskor orvosilag megvizsgáztatnak, hogy mennyiben alkalmas a tanítói, illetőleg a tanítónői pályára. E tekintetben a feltételek a következők: testi épség és egészség, jó látás és hallás, éneklő képesség, jó zenei hallás, hibátlan beszélni képesség. Az intézettel kapcsolatosan internátus és konviktus van szervezve. Az internátusban alkalom van zene és modern nyelvek (román és francia) tanulásra. Fizetendő díjak: a) Tanítóképzőben: Iskolai díj: 2250 Lei, internátusi díj 1200 Lei, konviktusi díj 6000 Lei, felszerelési díj 100 Lei. b) Tanítónőképzőben: Iskola díj 2250 Lei, internátusi díj 2400 Lei, konviktusi díj 6000 Lei, felszerelési díj 100 Lei. Mosásért a tanítónőképző internátusában fizetendő 600 Lei és 5 kgr. szappan. A díjak fizetésére vonatkozó feltételek: A díjak 3 egyenlő részletben fizetendők: Első részlet szeptember 15-ig, II-ik részlet január 15-ig, III-ik részlet március 15-ik. A segélyek megállapítása szeptember végén — a beiratások után — fog megtörténni. A megállapított díjak csak abban az esetben fognak emeltetni, ha azt a fokozódó drágaság indokolta és szükségessé teszi. Megjegyzés: Az internátusi növendékek kötelesek 3 db 60 cm. széles és 80 cm. hosszú matrácot vagy levarrott szalmazsákot és a szükséges ágyneműt magukkal hozni. A szükséges fehérneműekről és ruházatról a szülők — anyagi viszonyaikhoz mérten — gondoskodjanak. Az összes ruhaneműek a karszalag számával megjelölendők. A leánynövendékek tartoznak az intézeti egysapkákat beszerezni és idejövételük alkalmával a köpenyszerű csukott kötetnyt, amely egyuttal ruhavédő is, elkészíteni. Az elkészítésben a felsőbb osztályu növendékek segítenek. A kötetny anyagának jutányos beszerzéséről az intézet gondoskodik. Szükségesnek tartom kiemelni, hogy az átszervezett tanító- és tanítónőképző-intézet három alsó osztályának tanterve megfelel a középfokú iskolák (polgári, főgimnázium és liceum) ugyanezen osztályai tantervének annyi különbséggel, hogy a mi intézeteinkben az egyházas és vallásos nevelés intenzíven lép előtérbe s a zenei oktatásra és gyakorlati irányú kiképzésre kiváló gondot fordítunk. A szegénysorsu és kiváló tanulók támogatására kedvezményeket és segélyeket fogunk biztosítani. Azonban kérjük ezen az úton is a magyar társadalmat, hogy a helyi viszonylatoknak megfelelően indítsanak mozgalmat arra nézve, hogy tehetséges tanító- és tanítónőjelöltek taníttatási lehetőségét — megfelelő anyagi támogatással — biztosítsák. Minden város és nagyobb község magyar társadalma és az egyházi vezetőség is bizonyára módját ejtheti annak, hogy 1–2 növendék taníttatási költségeit előteremtse. Intézeteink nincsenek abban az anyagi helyzetben, hogy a sok oldalról előterjesztett segélyezési kérése-

ket minden vonatkozásban teljesíteni tudják; épen azért kérjük a magyar társadalmat, jöjjön a növények taníttatásának a segítségére s ezen az úton hozza meg áldozatait magyar nemzetünk kulturális érdekeiért, iskoláink fennmaradásáért s a magyar ifjúságért és jövőnk biztosításáért. Hiszen csak kultúrájában élhet magyar nemzetünk! Aiud—Nagyenyed, VII.10. Fejes Aron, igazgató.

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődéje Ghioroc-on
(Győrök, Mlad-megye)

a legutányosabb árak mellett készíti a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívárra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 9

Hivatalos rész.

Pályázati hirdetés.

A peregul-mic—kisperegi ref. egyház pályázatot hirdet a III-ik számú vegyestanítói (helyettes orgonista kántori) állásra.

Fizetése: 1. Kétszobás lakás, konyha, kamara, mellékhelyiségekkel és kerttel. 2. Kézpénz 196 Lei évenként, mely összeget az egyház, mint eddig, úgy a jövőben is megfelelő működés esetén személyhez kötve felemelni hajlandó. 3. 2715 liter buza. 4. 1755 liter árpa. 5. 9 m. tűzifa természetben beszállítva.

Kötelessége: I—VI. osztályú vegyes iskolába járó gyermekek tanítása, lelkész- és orgonista-kántortanítók szükség esetén helyettesítése, számadás készítésében segédkezés. Pályázhatnak okleveles, nostrificáló vizsgát tett tanítók szolgálati, születési, erkölcsi, honpolgársági és katonakötelezettségről szóló bizonyítvány mellékletekkel, másodsorban nótanítók a hirdetés megjelenése után 15 napon belül.

Cím: Ref. Lelkeszi Hivatal Pergul-Mic—Kispereg, (Arad m.)

Szondy Géza,
ref. lelkész, isk. sz. elnök.

Pályázat.

A lemondás folytán megüresedett Tamaseni (tamásváraljai) ref. kántortanítói állásra.

Javadalom: 1. 12 köböl buza az egyháztól. 2. 3 és fél hold régi egyházi föld, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 14 hold kényszerbérleti föld haszonélvezete, melynek adóját a tanító fizeti. 4. Tandij minden gyermektől egy véka szemes tengeri és egy csirke. Növények száma 40. 5. Az egyháztól 2 és fél öl tűzifa beszállítva. 6. Stóla ker. díjszabás szerint. 7. Jó lakás mellék épületekkel, két kert.

Kötelesség: I—VI. vegyes osztályok vezetése, kántori teendők végzése. Énekkar szervezése. Ismétlődő iskola vezetés, vasárnapi iskola vezetésben segédkezés. Lelkesz akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Presbyteri jegyzőkönyv vezetés.

Kellően felszerelt kérvények szeptember 20-ig küldendők be a lelkeszi hivatalba. Állás választás után azonnal elfoglalandó.

Tamaseni (Tamásváralja), u. p. Batarciu.

Ref. Lelkeszi Hivatal.

BÉRES KÁROLY

könyvnyomda, könyv- és papirkereskedése

a Királyhágómelléki Református
Egyházkerület Vallástani kézikönyv-
veinek kiadója és főbizománya

ORADEA-MARE
NAGYVÁRAD

Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 14.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület főhatósága alá tartozó elemi iskolákban a következő tan-könyvek használandók az 1925—26. iskolai évben:

I. osztály.	Lei	Approbálási szám:
Imádságok	1.—	Cenzurázva
Dr Caba A. Fonomimicai ABC és olv. könyv	22.—	45591—1924

II. osztály.	Lei	Approbálási szám:
Zöld M. A. ref. gyermek első valláskönyve	15.—	Cenzurázva
Királyhágómelléki Énekeskönyv	60.—	Cenzurázva
Dr Caba A.—Nagy V. Magyar o. könyv II. o.	22.—	45591—1924
Dr A. Caba, Abecedar Fonomimic, I. și II.	25.—	45591—1924

III. osztály.	Lei	Approbálási szám:
Nagy V., Ref. Vallástani kézikönyv III. o.	17.—	Cenzurázva
Királyhágómelléki Énekeskönyv	60.—	Cenzurázva
Dr Caba—Nagy, Magyar olv. könyv III. o.	24.—	45591—1924
Dr A. Caba Manual de limba Română	24.—	45591—1924
Toma Cocișiu, Legendeale Românilor III. o.	350	1096—1924
Stefanescu, Geografia județului Bihor	15.—	319—1924
Dr Caba—Coroiu—Nagy, Biharm. k. térképe	8.—	2844—1923

IV. osztály.	Lei	Approbálási szám:
Nagy V., Ref. Vallástani Kézikönyv IV. o.	17.—	Cenzurázva
Királyhágómelléki Énekeskönyv	60.—	Cenzurázva
Dr Caba—Nagy, Magyar Olv. könyv IV. o.	26.—	45591—1924
Dr. A. Caba, Manual de limba română	24.—	45591—1924
Toma Cocișiu, Istoria Românilor IV. o.	8.50	1096—1924
P. Dulfu, Geografia României	—	Sajtó alatt
România kizáróképe	8.—	Hiv. kiadás

V. osztály.	Lei	Approbálási szám:
Nánay Béla, Egyháztörténet	23.—	Cenzurázva
Királyhágómelléki Énekeskönyv	60.—	Cenzurázva
Több népis. tanító, Magyar Olvasókönyv	42.—	45591—1924
Dr A. Caba, Manual de limba română	24.—	45591—1924
Toma Cocișiu, Istoria Românilor V—VI. o.	13.—	1096—1924
P. Dulfu, Geografia Continentelor	—	Sajtó alatt
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constitutia Patriei	19.—	372—1925
Sebestha—Bányai, Természettan	27.—	20867—1922

VI. osztály.	Lei	Approbálási szám:
Szapponos K., Ref. Keresztényen vallásos	23.—	Cenzurázva
Királyhágómelléki Énekeskönyv	60.—	Cenzurázva
Több népis. tanító, Magyar Olvasókönyv	42.—	45591—1924
Dr A. Caba, Manual de limba română	24.—	45591—1924
Toma Cocișiu, Istoria Românilor V—VI. o.	13.—	1096—1924
P. Dulfu, Geografia Continentelor	—	Sajtó alatt
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constitutia Patriei	19.—	372—1925
Szeiler Miklós, Természettan és vegytan	27.—	4715—1922

A tankönyveken kívül a legjobb füzetek, író-nok, tollszárak, tollak, törölgummik, fekete és színes tenták, palatáblák, palavesszők, szivacsok stb. leg-
jutányosabban kaphatók.

Kiváló tisztelettel: Béres Károly.

Harangokat,

vas harangszerelőanyagokat ajánl és vas harangállványokat

Hönig Frigyes harang-öntődéje

ARAD, Strada Bariliu No. 10-21. Alapított 1840.